

Van Troas naar Milete

door: Peter Cuijpers

Handelingen 20:13-16

Een voetreis en zeereis

Na afscheid genomen te hebben van de broeders en zusters in Troas, reisde Paulus verder. Hij had zich voorgenomen om zo mogelijk op de Pinksterdag in Jeruzalem te zijn (vs. 16). Lucas en de zeven broeders die Paulus vergezelden (zie vs. 4-5), vertrokken eerder dan Paulus - zij gingen vooruit naar het schip en voeren af naar Assus, een havenstad aan de kust van Mysië. Het was de bedoeling dat zij Paulus daar aan boord zouden nemen (vs. 13). Waarom de apostel zijn reis alleen over land voortzette, vertelt Lucas niet. De zeereis van Troas naar Assus (± 60 km) was langer dan de reis over land (± 40 km). Paulus moet tamelijk snel gewandeld hebben, daar hij nog op de avond van dezelfde dag (maandag) met de anderen te Mitylene aankwam, de hoofdstad van het eiland Lesbos (vs. 14).

Dat de reis van Troas naar Mitylene op maandag was, volgt uit de vermelding dat ze de volgende dag (d.w.z. volgend op de dag van vertrek) ter hoogte van het eiland Chios kwamen (vs. 15). De afstand van Mitylene naar Chios, welke op dinsdag werd afgelegd, bedroeg ongeveer 100 km. De dag daarna (woensdag) voer men van Chios naar het eiland Samos (weer ongeveer 100 km). De dag daarop (donderdag) zeilde men van Samos naar de havenstad Milete (± 50 km). Zonder twijfel heeft Paulus overwogen om Efeze te bezoeken, waar hij drie jaar lang had gepredikt. Maar om geen tijd te verliezen voer hij deze stad voorbij, want hij haastte zich om zo mogelijk op de Pinksterdag in Jeruzalem te zijn (vs. 16).

Om over na te denken

“Want hij haastte zich om zo mogelijk op de Pinksterdag in Jeruzalem te zijn.”

Waarom haastte Paulus zich om zo mogelijk op de Pinksterdag in Jeruzalem te zijn? Er zijn uitleggers die met stelligheid beweren dat zijn haast niets te maken heeft met het feit dat hijzelf in Jeruzalem het Pinksterfeest wilde vieren, want dat zou in strijd zijn met zijn eigen onderwijs in Kolossenzen 2:16-17.

Waarom probeert men toch zo krampachtig om de apostel van zijn Joodse wortels te ontdoen? Paulus was en bleef in hart en nieren een Jood. Elke Joodse man werd geacht het Wekenfeest te vieren op de plaats die de HERE verkoren had om daar Zijn naam te doen wonen, nl. Jeruzalem (Deut. 16:9-12,16). Paulus liet dan ook geen gelegenheid voorbij gaan om zo mogelijk de joodse feesten mee te vieren (vgl. Hand. 18:21 SV; 20:6,16). Dat deze feesten een schaduw zijn van wat zou komen en wat zijn vervulling in Christus heeft gevonden, doet hier niets van af. Wanneer Christus als de Zon der gerechtigheid opgaat (Mal. 4:2), werpt dit opnieuw zijn schaduw: niet op wat **zou** komen, maar op wat **is** gekomen. Want in het duizendjarig Vrederijk viert men nog steeds de feesten, de sabbatten etc. (Jes. 56:1-7;66:23; Ezech. 44:24; 45:18,21-25; 46:1,3-4,6,9,11; Zach. 14:16-19).

Dit toont aan dat we voorzichtig moeten zijn om stellig te beweren dat met de komst van de Messias de feesten van God voor Israël en zg. Messiasbelijdende Joden hebben afgedaan. Cruciaal in dit vraagstuk is hoe Paulus hier zélf over dacht. Hij zegt: *“Ik ben de Joden geworden als een Jood, om [de] Joden te winnen; hen die onder [de] wet zijn, als onder [de] wet (hoewel ik zelf niet onder [de] wet ben), om hen die onder [de] wet zijn te winnen; hun die zonder wet zijn, als zonder wet (hoewel ik niet zonder wet voor God ben, maar aan Christus wettelijk onderworpen, om hen die zonder wet zijn te winnen”* (1 Kor. 9:20-21). Hij kon zeggen: *“Noch tegen de wet van de Joden, noch tegen de tempel, heb ik enige zonde gedaan”,* en ook: *“Ik heb niets gedaan tegen het volk of de voorvaderlijke gebruiken”* (Hand. 25:8; 28:17).

Deze plaatsen weerspreken de vooronderstelling dat Paulus na zijn bekering ophield een Jood te zijn.

Integendeel, hij bleef een Jood en vierde indien mogelijk ook de voorgeschreven joodse feesten. Natuurlijk was Paulus niet onder de Mozaïsche wet, zoals hijzelf zegt. De wet had als tuchtmeester voor hem afgedaan, dus niemand kon hem *dwingen* deze feesten te vieren. En dáár gaat het juist om in Kolossenzen 2:16-17. Waar Paulus tegen ageerde, was het *dwingend opleggen* van geboden door de jудаïsten om daardoor behouden te kunnen worden, het angstvallig onderhouden van regels en voorschriften waardoor het leven, naar zij dachten, gegarandeerd kon worden.

Het christendom is echter geen zaak van eten en drinken, van een feest, nieuwe maan, sabbatten etc. Dit soort feesten, ceremonieën en uiterlijke zaken spelen voor christenen uit de volken geen rol van betekenis. Waar het in het christendom om gaat, is dat we *een relatie* met de Heer Jezus hebben en die onderhouden – dat we vasthouden aan het Hoofd (d.i. Christus), uit Wie het hele lichaam, door zijn gewrichten en banden ondersteund en verbonden, opgroeit met de groei van God (Kol. 2:19).

Paulus bevond zich op twee terreinen:

1. Hij was een *Jood* en hij hield vast aan de joodse gebruiken, dus ook aan de joodse feesten.
2. Hij was *een christen*, en hij was wettelijk aan Christus onderworpen.

Paulus liet zich door niemand een juk opleggen. Bepalend was voor hem de wet van Christus (Gal. 6:2).

Handelingen 20:6-16 in structuur:

—	20:6	De dagen van de ongezuurde broden
—	20:7	De breking van het brood
—	20:16	Het Pinksterfeest in Jeruzalem

De viering van het avondmaal zit ingeklemd tussen het feest van de ongezuurde broden (Chag Hamatsot), en het Pinksterfeest of Wekenfeest (Chag Sjawoet) in Jeruzalem. De dagen van de ongezuurde broden en het Pinksterfeest hebben te maken met Paulus als *Jood*, de breking van het brood met Paulus als *christen*. De broodbreking (het avondmaal) is in deze structuur het middelpunt, zoals Christus altijd het middelpunt is. Als Jood vierde Paulus het feest van de ongezuurde broden, maar het avondmaal was voor hem belangrijker dan het Pinksterfeest in Jeruzalem. Het was *de wet van Christus* die hem zeven dagen in Troas hield, om samen met de plaatselijke gelovigen het avondmaal te vieren.

De Tora door de ogen van een Jood

“Het richtsnoer van de berg Sinai maakte van een samengeraapte troep weggelopen slaven een volk, en verleende dit kleine volk zijn geestelijke grootheid. Met behulp daarvan bleef het als enige van alle volken uit de oudheid bestaan. Door de tucht schenkt de Tora het volk reinheid. Eenvoudige mensen schenkt zij waardigheid en vroomheid. Voor Joden is de Tora al eeuwenlang iets wat hen opwindt, hun gemoederen hevig in beweging brengt, maar vooral: iets wat ze liefhebben, waarvan ze genieten, waarover ze zich verheugen, zelfs iets waarmee ze kunnen lachen. Want de Tora brengt troost in de ellende, hoop in de moedeloosheid, en geluk waar ook maar gevaren dreigen. Wat de Tora voor de Joden betekent, is geen krampachtig streven naar rechtvaardiging, maar een leven dat gelovig en vol vreugde voor en met God geleefd wordt. Het gaat in de Tora niet om zelfrechtvaardiging, maar om de verbinding van vrijheid en vrijwillige gehoorzaamheid, van onafhankelijkheid en plicht; een vrije geloofsbeslissing leidt tot gelovige verantwoordelijkheid. Het gaat niet om verdiensten, maar om de dienst aan het Koninkrijk van God. Niet om prestaties of eigengerechtigheid, maar hoofdzakelijk en in de eerste plaats om liefde. Maar liefde tot God zonder Gods welgevallige daden is voor Joden huichelarij en hol gezwets. Zoals Jezus zei: “Niet een ieder die tot Mij zegt: Heer, Heer, zal het koninkrijk der hemelen binnengaan, maar hij die de wil doet van mijn Vader die in de hemelen is” (Matth. 7:21). Zoals wij het zeggen, is het ABC van de rabbijnse wereldbeschouwing, die in de vierentwintig boeken van de Tora juk noch last, wetticisme noch prestatie-dwang vermag te vinden, maar enkel en alleen Gods genade, het bewijs van de liefde van de Heer der werelden – en lafenis voor al diegenen die naar gerechtigheid dorsten” (Pinchas Lapide).

Om te begrijpen wat de Tora voor een Jood betekent, moet men een Jood zijn. En Paulus was een Jood: (...) *“besneden op de achtste dag, uit het geslacht van*

Benjamin, een Hebreër uit de Hebreëën; wat de wet (Tora) betreft een farizeeër; wat de ijver betreft een vervolger van de gemeente; wat de gerechtigheid

betreft die in de wet (Tora) is, onberispelijk” (Fil. 3:5,6). Maar hij heeft al deze dingen om Christus’ wil prijsgegeven.

Oude Sporen 2009

